

Pirmo reizi vēsturē bioloģiski apsaimniekotas zemes īpatsvars divos Latvijas novados sasniedzis 40 %

Avoti: LBLA un LAD

Divos novados bioloģiski apsaimniekotas zemes īpatsvars pārkāpis 40 % atzīmi, liecina Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācijas (LBLA) apkopotais administratīvo teritoriju BIO TOP 500.

Vidēji Latvijā bioloģiski apsaimniekotās lauksaimniecības zemes platība pieaugusi līdz 350,9 tūkstošiem hektāru jeb piektajai daļai no visas lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

Bioloģiskās lauksaimniecības īpatsvars virs valsts vidējā rādītāja ir jau 19 Latvijas novados. Pirmo reizi vēsturē 40 % robežu pārkāpuši divi novadi no BIO TOP 500 augšgala: Madonas novads (43 %) un Alūksnes novads (40 %). Pirmajā pieciniekā ir arī Balvu novads (39 %), Cēsu un Ludzas novadi (abos – 37 %). Turklāt Madonas novads ir līderis ne tikai pēc bioloģiskās lauksaimniecības zemes īpatsvara, bet arī pēc faktiskās platības (33,1 tūkst. ha). Seko Balvu novads ar 23,9 tūkst. ha un Ludzas novads ar 20 tūkst. ha.

Pretēju ainu bioloģiski sertificētās lauksaimniecības zemes īpatsvarā rāda daļa Pierīgas novadu (Olaines – 2 %, Salaspils – 7 %, Ropažu – 8 %), kā arī Saldus novads Kurzemē – 6 %. Viszemākais bioloģiskās lauksaimniecības zemes īpatsvars ir Zemgales novados (Jelgavas un Dobeles – 3 %, Bauskas – 7 %).

Zaļākā pagasta atzinība pēc bio platību īpatsvara pienākas Tukuma novada Lapmežciema pagastam ar 88 %. Savukārt pēc platības – Balvu novada Šķilbēnu pagastam ar 3471 ha, un šajā pagastā atrodas saimniecība *Kotiņi*, kas šogad uzsākusi pāreju uz bioloģisko lauksaimniecību un kopā ar saistīto saimniecību *Sābri* apsaimnieko vairāk nekā 5000 ha zemes vairākos pagastos.

Zaļākā pilsēta pēc bioloģiski apsaimniekotās zemes īpatsvara un arī platības ir Salacgrīva (82 % un 235 ha), kam seko Kuldīga (78 % un 86 ha) un Ilūkste (56 % un 91 ha).

Arī pēc bioloģisko saimniecību skaita līderis Latvijā ir Madonas novads ar 285 bioloģiski sertificētiem uzņēmumiem. Nākamie ir Balvu novads (270) un Preiļu novads (250). Reģionu griezumā līdere ir Vidzeme, kur darbojas 1467 bioloģiskās saimniecības un citi bioloģiskās lauksaimniecības operatori. Tai seko Latgale (1296), Zemgale (500), Kurzeme (494) un Rīgas reģions (341).

«Pagasti un novadi, kuros bioloģiski apsaimnieko ievērojamu daļu no lauksaimniecības zemes, ir ieguvums gan vietējai ekonomikai, gan videi un sabiedrībai. Ilgtermiņā Latvijai jāklūst par pirmo no pesticīdiem brīvo valsti,» norāda LBLA vadītājs Mārtiņš Gaiķēns.

«Bioloģisko platību pieaugumam var būt sniega bumbas efekts – pēdējos gados arvien vairāk konvencionālo lauksaimnieku izvēlas strādāt bioloģiski, jo saskaras ar grūtībām nopelnīt, pieaugot minerālmēslu un pesticīdu cenām,» atzīmē M. Gaiķēns. «Vienlaikus tā ir laba ziņa sabiedrībai un dabai, jo palielinās platības, kurās netiek izmantotas šīs videi un cilvēku veselībai nevēlamās vielas. Apkopotais TOP 500 atklāj, ka gandrīz 50 pagastos Latvijā bioloģiskās lauksaimniecības zemes īpatsvars pārsniedz 50 %, un tas mūsu nozarei ir nozīmīgs sasniegums. Bioloģiskajiem saimniekiem daudz vieglāk ir saimniekot reģionos, kur ir liels bioplatību īpatsvars, jo mazāk jāraizējas par potenciālo pesticīdu piesārņojumu no kaimiņu konvencionālajiem laukiem,» norāda M. Gaiķēns.

LBLA vadītājs, novērtējot bioloģiskās lauksaimniecības pienesumu, rosina pašvaldības pārskatīt saistošos noteikumus, turpmāk piemērojot nekustamā īpašuma nodokļa atlaidi bioloģiskajām platībām. Šāda prakse jau pastāv Siguldas, Cēsu, kā arī Limbažu, Tukuma un Talsu novados.

BIO TOP 500 publicēts LBLA izdotā bioloģiskās lauksaimniecības nozares žurnāla «BIOLOĢISKI» jaunākajā numurā. Saraksts veidots pēc Lauku atbalsta dienesta sniegtās statistikas par lauksaimniecībā izmantojamās zemes platībām, kas 2026. gadā pieteiktas atbalstam.

BIO TOP 10 novadi pēc bioloģiski sertificētās lauksaimniecības zemes platības īpatsvara

1. Madonas novads	43 % 33 144 ha
2. Alūksnes novads	40 % 11 145 ha
3. Balvu novads	39 % 23 949 ha
4. Cēsu novads	37 % 19 505 ha
5. Ludzas novads	37 % 20 024 ha
6. Gulbenes novads	31 % 13 327 ha
7. Kuldīgas novads	30 % 18 225 ha
8. Preiļu novads	29 % 16 087 ha
9. Krāslavas novads	28 % 16 451 ha
10. Limbažu novads	28 % 14 456 ha

BIO TOP 10 pagasti pēc bioloģiski sertificētās lauksaimniecības zemes platības īpatsvara

1. Tukuma novads, Lapmežciema pagasts	88,4 %
2. Alūksnes novads, Zeltiņu pagasts	83,4 %
3. Alūksnes novads, Kalncempju pagasts	82,5 %
4. Gulbenes novads, Rankas pagasts	80,7 %
5. Ogres novads, Mazozolu pagasts	73,4 %
6. Madonas novads, Sausnējas pagasts	72,4 %
7. Madonas novads, Kalsnavas pagasts	72,2 %
8. Cēsu novads, Zosēnu pagasts	68,5 %
9. Gulbenes novads, Druvienas pagasts	68,2 %
10. Madonas novads, Jumurdas pagasts	65,8 %